

Fodor István hozzászólása:

Mondanivalómat – a TUDÁS-JÖVŐ-INNOVÁCIÓ-ra vonatkozó kritikámat - 10 percben foglalom össze.

Ha e dokumentum szerzőinek valóban egy szakmai-értelmiségi párbeszéd indítása a célja, az első 11 oldalt – ami lényegében egy politikai vitairat – ki kellene hagyni és az utolsó 7 oldalra kellene koncentrálni. Meggyőződésem, hogy Magyarországon szükséges, lehetséges és értelmes egymástól elkülönített oktatáspolitikát, tudománypolitikát és iparpolitikát folytatni. A „humántőke lerombolása” nem az elmúlt 6 év eredménye, (a kétszintű érettségi pl. ennél sokkal régebben volt); a humántőke bármilyen kis változása vagy változtatása sokkal időigényesebb folyamat, nem egy-egy kormányzati ciklus alatt megy/ment végbe.

Létezik, hatályban van a „Befektetés a jövőbe 2003-2020” című hivatalos magyar innovációs stratégia. Érdemes lenne ennek kritikájával foglalkozni.

Mi az, ami mindkét dokumentumból kimaradt?

A horizontális tagolás (az ágazati, azaz oktatás-, tudomány-, innovációs-, és ipar politikák sajátosságai), a vertikális, fázisok szerinti tagolás (alap-, alkalmazott kutatás, fejlesztés, innováció) és a szereplők, intézmények (vállalat, irányítószerv, intézetek, egyetemek) szerinti tagolás. Minden egyes ágazat szereplőinek más és más a viszonya a folyamat egyes fázisaihoz, eredmény-orientáltságuk, érdekeik eltérőek, ezért mindezt (egyszerre) figyelembe venni képes, differenciált finanszírozásra, szabályozásra, ellenőrzésre és hatékonyság-mérésre van szükség.

Nem szólnak továbbá e dokumentumok a (pl. pályázat formájában) támogatott tudományos tevékenységek követéséről, a(z ígért eredmények) számonkéréséről, elmaradásuk szankcionálásáról. A támogatási források növelését mindkét dokumentum célként jelöli meg, nem számolva azzal, hogy ha az azokból (pl. pályázat révén) létrehozott kapacitások nem tarthatók fenn, az kimondottan demoralizáló hatású.

A támogatások kapcsán – forrásuktól függetlenül – fel kell tenni a kérdést: a mai magyar K+F+I kapacitás képes-e minden rendelkezésére bocsátott forintot hasznosítani? Ahhoz, hogy ez az „abszorpciós képesség”fejleszthető legyen, leltárt kell készíteni a mai kutatási potenciálról, a kapacitásokról.

Az innováció kifejezést a magyar nyelv két értelemben használja; egyfelől jelenti az új tudományos eredmény profit-termelő hasznosítását, másfelől azt, amikor a presszóban a régi kávéfőző gépet újra cserélik ki. A kettő a köznyelvben, de olykor a döntéshozók fejében is keveredik, pedig az első tudomány-, és innováció politikai eset, a második kifejezetten iparpolitikai.

Összességében az a benyomásom, hogy ha a „TUDÁS-JÖVŐ-INNOVÁCIÓ” készítői ismerték volna a „Befektetés a jövőbe 2003-2020” című stratégiát, fáradozásuk okafogyott lenne.